

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2020/2021-7)

DÜNYA ÇOCUĞA YÖNELİK İSTİSMARI ÖNLEME GÜNÜ 19 KASIM (2020)

Türkiye Cumhuriyeti'nin de kabul ettiği Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesine göre 18 yaşından küçük her insan çocuktur.¹ Çocukların ya da ergenlerin ana-babaları, onlara bakıp gözetmek ve onları eğitmekle görevli bireyler, vasi gibi kişiler ya da yabancı kişiler tarafından yapılan, bedensel ve/veya psikolojik olarak sağlıklarına zarar veren fiziksel, duygusal, cinsel ya da zihinsel gelişimlerini engelleyen tutum ve davranışlara '**çocuğa yönelik ihmal ve istismar**' olarak tanımlanmaktadır. Çocuk istismarcıları; aile bireyleri ve çocuğun bakımından sorumlu olan kişiler, arkadaşlar, akrabalar, yabancılar, çocukla ilişkisi olabilen görevliler, işverenler ve diğer çocuklar olabilir.²

Dünyada evlerde çocuklara yönelik fiziksel şiddet çok yüksek düzeylere çıkmıştır; 2-4 yaş arasında her 4 çocuktan 3'ü ailesinden ya da bakıcılarından şiddet davranışlarına maruz kalmaktadır. Ergenlik döneminde akranlardan şiddet görme artmakta; 15-19 yaş arasında her 3 ergen kızdan biri erkek arkadaşından şiddet görmektedir. Tüm dünyada çocuğa yönelik şiddet önemli bir halk sağlığı sorunu olarak devam etmektedir. Dünyada yaşam koşullarını önemli ölçüde etkileyen Yeni Koronavirus Hastalığı (COVID-19) pandemisi, toplumda yarattığı sosyal ve ekonomik travmadan en fazla zarar görenler arasında çocuklar yer almaktadır. Çocukların ailelerinde ölümlerin ve hastalıkların yaşanması, hastanede uzun yatan yakınların olması, sosyal izolasyonlar bu riski artırmaktadır.³ Pandemi sırasında sağlık hizmetlerine ulaşılabilirlik de olumsuz olarak etkilenmiştir. Sağlık kuruluşlarında COVID-19 hizmetlerinin artırılması, diğer hizmetleri zayıflamasına neden olmuştur.^{3,4}

Yeni Koronavirus Hastalığının dünyada yayılımı sırasında çocukların cinsel sömürsünü amaç edinenler, bu kargaşadan yararlanmaktadırlar. Sosyoekonomik faktörler, özellikle hassas ve kırılgan grupları çok daha fazla etkilemektedir. Pandemi öncesi zaten marjinalleşmiş olan grupların, sosyal desteklere ulaşılabilirliği daha da güçleşmiştir. Çocukların başvuru merkezlerine erişebilirliği de çok sınırlı hale gelmiştir.⁴ Bu dönemde, kırılgan gruplar başta olmak üzere tüm ailelerin çok daha fazla sosyal ve psikolojik desteğe gereksinimleri bulunmaktadır.

Tüm dünyada pandemi döneminde çevrimiçi cinsel suçlarda artış olmuştur. Çocukların okul eğitimlerinin çevrimiçi olması, günlerinin önemli bir kısmını çevrimiçi geçirmek zorunda olması, bu tür insanlarla karşılaşma olasılıklarını artırmıştır. Günümüzde, çocuklara yönelik cinsel istismar materyallerine erişmek, indirmek, üretmek ve paylaşmak her zamankinden daha kolay hale gelmiştir. Ekonomik krizin artması, özellikle fakir ülkelerde çocuk yaşta evliliklerin de artmasına neden olmuştur.⁴ Unutmamalıyız; hem erkek hem de kız çocuklar cinsel istismara ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Aileler, cinsel istismara uğrayan çocuklarını cezalandırmamalıdır, onların sosyal ve psikolojik desteğe ihtiyacı vardır. Çocukların ve ailelerinin güvenli internet kullanımı konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir. Güvenlik güçlerinin suçluları bulmaya yönelik özel araştırmaları yürütmesi gerekmektedir.⁴

¹ [Internet] Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme> Erişim: 12.11.2019

² [Internet] https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_04/05104328_1.Yocuk_Yhmal_ve_YstismarY_HakkYnda_Genel_Bilgi.pdf Erişim: 12.11.2019

³ [Internet] <https://www.unicef.org/reports/protecting-children-from-violence-covid-19-disruptions-in-prevention-and-response-services-2020> Erişim: 17.11.2020.

⁴ [Internet] https://ecpat.exposure.co/covid19?utm_source=Website&utm_campaign=Hero Erişim: 17.11.2020.